

Fernando Rubió i Tudurí

Nascut a Barcelona el 1900, Fernando Rubió i Tudurí va crear el laboratori Andrómaco, un imperi farmacèutic que li ha permès viatjar, conèixer grans personalitats i ser testimoni privilegiat del segle sense deixar de ser "un apotecari de poble".

A la costa nord de Menorca, força abatussada per la tramuntana, i entre l'agrest cap de Favaritx i l'impressionant port natural de Addaia, es troba la finca de Montgofre Nou. Les cases, blanques i d'aspecte noble, estan edificades sobre un turó que les fa un mirador privilegiat de la mar i el camp illenc. S'hi arriba per un camí rural només asfaltat en el seu darrer tram i que travessa unes antigues salines. Aquí, i enmig d'aquest paradís ecològic, es troba el refugi de Fernando Rubió i Tudurí, fundador de l'imperi farmacèutic conegut amb el nom de laboratori Andrómaco.

Resumir la vida d'aquest home, que ja ha fet els noranta anys, no és gens senzill per la intensitat de feines, experiències i anècdotes que han protagonitzat tan ell com els membres de la il·lustre família catalana a la qual pertany. Cal dir, només com a exemple, que el seu pare, Marià Rubió i Bellvé, urbanitzà el Tibidabo i Montjuïc; que el seu oncle, Joan, deixeble d'Antoni Gaudí, va aixecar entre altres obres, el pont gòtic que uneix els edificis de la Generalitat per sobre el carrer del Bisbe; que el seu germà, Nicolau, està considerat el creador del jardí mediterrani i que ell, a més d'estendre els seus laboratoris arreu del món, ha conegut reis, cardenals i polítics que han fet història.

Fernando Rubió nasqué al carrer d'Aragó de Barcelona el 18 d'octubre de 1900, tot i que li agrada advertir que va ser concebut a Menorca (d'aquesta illa era la seva mare,

"No crec que aquesta entrevista serveixi de res".

JAVIER COLL

Maria Tudurí i Monjo). Doctor en farmàcia i medicina, fundà els seus laboratoris el 1924. Tot començant amb la Glefina, un reconstituent que es va fer força famós i necessari en la deprimida Espanya de principis de segle. Home cosmopolita, gran aficionat als viatges i a la caça, avui dia Fernando Rubió, que gaudeix d'una envejable salut, passa bona part del seu temps a Menorca. Aquí s'ha convertit en el mecenes de la vida sociocultural de l'illa.

El doctor Rubió té el posat d'un patrici i un gran sentit de l'humor amb unes gotes de fina ironia que, en un primer cop, poden desconcertar. A ell no li agraden les entrevistes. No per descortesia, sinó per un sentit de la humilitat que li fa creure que allò que ell digui o pensi no és gaire important per a l'altra gent. Ell mateix es defineix com un simple apotecari de poble, sense més pretensions, tot i que, entre altres condecoracions, té la Creu Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya. Després d'un estira i arronsa, el doctor accepta amb resignació conversar amb el periodista. Al meu favor tenc que l'entrevista és per a una revista en català.

—Vostè, que va nèixer amb el segle, ¿quina opinió té del temps en el qual li ha tocat viure?

—Jo sóc un apotecari de poble. No ho sé. Ja s'arreglarà el segle XX. Jo no sóc filòsof ni res. Sóc un apotecari de poble.

—Però com a apotecari de poble hi tindrà una opinió...

—Ara hi ha menys malalts que abans i també estan més ben cuidats.

"La llengua catalana es sagrada. Menorca també".

JAVIER COLL

—Vostè amb els seus laboratoris ha contribuït al fet que això sigui possible.

—Jo no crec que hagi contribuït a res. Sóc un apotecari de poble i prou. Veuràs, és que no crec que aquesta entrevista serveixi de res. És perdre paper i tinta.

Arribat aquest punt, sembla que la conversa s'acaba. El doctor pensa que no cal parlar més dels inicis dels seus laboratoris ni de pessetes, "El passat és passat", diu. Però tot seguit ell mateix reemprèn l'entrevista amb un tema que l'apassiona: la defensa de la llengua catalana i la seva estima per Menorca.

—Per a mi la llengua catalana és sagrada. Menorca també és sagrada ¡I me la fan província amb Formentera! Un exemple de com van les coses és que si demà sortim de Maó arribarem abans a Nova York que a Eivissa. Jo crec que això de les províncies és un conte.

—¿Com veu la situació actual de la llengua catalana?

—Gràcies a la Generalitat que va començar Francesc Macià, va endavant.

—¿I la situació global de Catalunya?

Allò que Catalunya té ara no és suficient. Ha de comptar amb més competències i més doblers, que, surten de Catalunya i ja no hi tornen. A Menorca li passa el mateix amb Mallorca. Mira, per arribar a Montgofre s'ha de passar per un camí rural que està fet un desastre, mentre que a Mallorca tots els camins rurals estan asfaltats. Això es podria resoldre si el senyor Cañellas volgués.

La discriminació de Catalunya sempre ha estat una realitat. Jo ja hi vaig nèixer amb aquesta situació. Et contaré una anècdota. Vaig estar un any i sis dies a la presó i el dia que en vaig sortir el director em va dir "don Fernando, si usted hubiese nacido en Cuenca, esto no hubiera sucedido".

—¿Vostè troba que en aquest moment hi ha un auge del catalanisme?

—El català és un poble molt treballador i va endavant. A més Barcelona sempre ha estat més europea que Castella.

—Ja que parlem d'Europa, ¿què troba de la CEE?

—La CEE té coses molt bones, coses no tan bones, i coses dolents, com tot. Però si Catalunya ha de tenir una certa llibertat la tindrà més a través d'una Europa de regions, que no d'una Europa de nacions. Ja veurem com va tot això.

—A pesar de nèixer a Barcelona vostè és un enamorat de Menorca.

—Jo vaig nèixer a Barcelona però vaig ser engendrat a Maó. Un dia li vaig demanar a la meua mare: "¿Mamà jo sóc fet a Menorca?", per resposta em va pegar una bufetada i em va dir "malcriat, aquestes coses no es demanen".

—¿Quins records té de la Barcelona de la seva infantesa?

—Nosaltres vivíem al Tibidabo, era el temps en que mon pare s'ocupava de les feines d'urbanització d'aquella zona de la ciutat. Record que davant casa nostra tot eren camps.

—Vostè estudià la carrera

de farmàcia a la Universitat de Barcelona i després es doctorà a la Universitat Central de Madrid l'any 1927. També en aquells anys va entrar en el cos de metges de la Casa Reial Espanyola.

—El meu pare havia estat, durant un temps mestre particular d'Alfons XIII. Després, quan jo estudiava, vaig tenir la sort de poder entrar a treballar com ajudant del metge de la Casa Reial i d'això em ve la amistat amb el comte de Barcelona i amb el rei Alfons XIII. També conec els actuals membres de la casa reial i, per cert, que ho fan molt bé. ¡Gràcies a Déu tenim un rei que no és anticatalà! L'avi seu era molt amic meu i era una persona molt simpàtica, però mai no vam parlar de política.

En aquells temps jo era especialista en hematologia i la meua feina consistia a fer les anàlisis de sang als prínceps.

—Si no estic equivocant, vostè ha fet la volta al món en setze ocasions, ha creuat l'Atlàntic en més de dues-cents vegades i ha participat en innumbrables caceres per

"Quant als polítics, he de dir que tots són molt simpàtics".

JAVIER COLL

l'Àfrica negra. ¿Quin ha estat el lloc que més li ha impressionat?

—Menorca. No hi ha res com Menorca. ¿Que sap el conte? Quan Jesucrist anava per la Terra es va trobar el dimoni i van fer una aposta: fer una illa tan més ràpid com fos possible. El dimoni va fer Menorca i Jesús Mallorca. Però des de Mallorca Jesús sentia un gran soroll. Va travessar les aigües i va veure el dimoni amuntegant pedres sobre pedres i li va dir: ¿Que ets animal? Ves a Mallorca a fer els mallorquins, que jo faré els menorquins.

—Famoses són les seves anècdotes que fan referència als seus viatges. ¿En podria contar alguna?

—Abans de la guerra mundial jo anava molt a Berlín per qüestions de negocis. En aquesta ciutat tenia uns amics que vivien al carrer més important i que sempre em convidaven a dinar. En el menú s'inclouïa carn d'una carnisseria que tenia molta fama, i realment era deliciosa. Un dia vam llegir en un diari que a

Berlín vivia un carnisser que havia matat 36 dones i que les havia venudes a trossos als veïns. Resultà que era el nostre carnisser. Un filòsof gran amic meu em va dir que era per això que jo gaudia de tan bona salut.

—De tota la gent que ha conegut ¿quin ha estat el personatge que més li ha impressionat?

—El papa Pius XII. Vaig tenir l'ocasió de viatjar amb ell de Buenos Aires a Barcelona quan encara era cardenal. Vam arribar a la ciutat comtal el dia després que Manuel Azana digué allò de "Senores, Espana ha dejado de ser católica" i ell es va negar a rebre honors. El transatlàntic feia una escala de sis hores a Barcelona i vam aprofitar per passejar pel barri gòtic. Era una persona impressionant. Durant el viatge cada dia passejàvem junts per coberta.

El dia que el van fer papa jo era a Roma i havia de dur el cardenal de Tarragona al conclave. Però el dia abans havia vist el rei d'Espanya al seu hotel i em va dir: "Pregúntale

al cardenal a quien van ha hacer papa" i jo naturalment li ho vaig demanar. Ell va agafar una gran enrabiada i amb una gran veu va dir "Això no es pregunta". Jo vaig contestar que seria molt estrany que tornés a acompanyar a un cardenal a un conclave. El vaig portar amb el meu cotxe fins al Vaticà i, abans d'entrar a la Capella Sixtina, es va girar i va dir "Si elegim Pacelli demà sortirem d'aquesta casa. Si no tan sols Déu sap quan ho farem".

—¿Per quin motiu creà la Fundació Rubio-Adrómaco?

—Per tornar en gran part els doblers que he guanyat, que sempre ha estat més per circumstàncies que per mèrits propis.

—¿Ha estat, doncs, un home afortunat?

—No sé què he estat, però sí que és cert que m'han succeït moltes coses sense que jo tingués res a veure. Per exemple, vaig comprar aquesta finca per dues-centes mil pessetes i ara m'ofereixen 1.500 millions.

—¿Pensa vendre?

—No. Quedarà per a la fundació.

—Vostè, que ha conegut a tants polítics ¿què en pensa, d'aquest món tan particular?

—He de retre homenatge a la gran visió de Joan Casals, que em va proposar ser candidat al Senat per Menorca. En aquesta mateixa habitació em va dir: "Quan el seu nom aparegui a les parets tots els vots seran per a nosaltres". En total vaig traure 850 vots. Fou la catàstrofe més grossa de la història de la política territorial. Quant als polítics he dir que tots són molt simpàtics.

—¿De què es penedeix?

—De tot.

—¿Idò!, ¿si tornés a nàixer que faria?

—Tornaria a ser apotecari, catalanista i tot el que he fet si se'm presentés l'ocasió. Però si en lloc de caçar conills hagués de caçar mosques, caçaria mosques.

—¿Conformista?

—Molt adaptat a les circumstàncies.

—¿Vostè creu en el destí?

—Jo crec en Déu pare totpoderós. **Pere Melis Nebot**